

Poznatky o netopieroch Národného parku Poloniny a jeho okolia (Chiroptera)

Martin DANILÁK^{1,3}, Tomáš DIDIRKA² & Martin CELUCH³

¹ Štátna ochrana prírody SR, Správa Chránenej krajinej oblasti Vihorlat, Fraňa Kráľ a 1, SK–071 01 Michalovce, Slovensko; martin.danilak@sopsr.sk

² Správa Národného parku Poloniny, Ul. mieru 193, SK–067 61 Stakčín, Slovensko; tomas.didirka@nppoloniny.sk

³ Spoločnosť pre ochranu netopierov, Andraščíková 618/1, SK–085 01 Bardejov, Slovensko; martin.celuch@gmail.com

došlo 20. 11. 2024

Data on bats of the Poloniny National Park and its surroundings, eastern Slovakia (Chiroptera).

Regarding bat fauna, the territory of the Poloniny National Park remains an insufficiently studied area. Detailed research on bats was conducted there before 2000. By 2011, a total of 19 bat species had been recorded within this area. The presented study compiles previously unpublished faunistic data, primarily collected after 2000 through both irregular visits and targeted bat surveys. Currently, 25 bat species are known to occur within the National Park and its close surroundings.

Key words. Poloniny National Park, faunistic data, detecting, netting.

ÚVOD

Poznatky o netopieroch Národného parku (NP) Poloniny a jeho okolia sú nedostatočné v dôsledku skutočnosti, že mapovanie netopierov sa tu vykonávalo len náhodne a nemalo systematický charakter. Prvé údaje o netopieroch z územia pochádzajú z obdobia 80.–90. rokov minulého storočia (DANKO & MIHÓK 1989, DANKO 1995, PČOLA 1994, 1997). HANÁK (1994) uskutočnil odchyt do nárazových sietí a výsledky ultrazvukového prieskumu z rokov 1997 a 1998 uvádza ZUKAL et al. (1998). Systematickejší prieskum netopierov v území sa vykonával v rokoch 1996–2000. Jeho výstup (MATIS et al. 2000) predstavuje prvé súborné dielo o chiropterofaune územia. Za sledované obdobie sa tu potvrdil výskyt 19 druhov netopierov (*Rhinolophus hipposideros*, *Myotis myotis*, *M. blythii*, *M. bechsteinii*, *M. nattereri*, *M. emarginatus*, *M. mystacinus*, *M. brandtii*, *M. daubentonii*, *M. dasycneme*, *Vespertilio murinus*, *Eptesicus serotinus*, *E. nilssonii*, *Pipistrellus pipistrellus*, *Nyctalus leisleri*, *N. noctula*, *Barbastella barbastellus*, *Plecotus auritus*, *P. austriacus*). V území bolo v danom období známe jediné zimovisko netopierov v hrádzi vodnej nádrže (VN) Starina. Hrádza je významným zimoviskom *Pipistrellus pipistrellus*, ktoré tam zimujú nepravidelne v hojných počtoch (PČOLA 1997). LÖBBOVÁ et al. (2018) vykonali sčítanie vyletujúcich netopierov pri gréckokatolíckom kostole v Uličskom Krivom, kde zaznamenali 5 jedincov *Rhinolophus hipposideros* a *Plecotus* sp. a pri pravoslávnom drevenom kostole zaznamenali výlet 10–20 jedincov druhov *Rhinolophus hipposideros*,

doi: 10.37520/lynx.2024.005

Eptesicus serotinus, *Plecotus* sp. Druhy potvrdili aj za pomoci detektora, ale presný počet jednotlivých druhov nebolo možné stanoviť. Cieľom predkladanej práce je zhrnutie údajov o výskyte netopierov zo skúmaného územia.

SKÚMANÁ OBLASŤ

Skúmaná oblasť predstavuje skoro celé územie Národného parku Poloniny. Na východe je ohraničená štátnou hranicou Slovenska s Ukrajinou, na severe hranicou s Poľskom, západnú hranicu tvorí cesta medzi Sninou a obcou Osadné a pokračuje na sever tokom rieky Udava až k poľskej hranici. Južná hranica územia je tvorená cestou od hraničného priechodu Ubl'a-Malyj Bereznyj až Snina.

Národný park Poloniny sa nachádza v severovýchodnej časti Slovenska, jeho výmera je 29.805 ha a ochranné pásmo tvorí 10.973 ha. Takmer celé územie NP je súčasťou európskej sústavy chránených území Natura 2000. V dvoch územiach európskeho významu a to v ÚEV Bukovské vrchy a ÚEV Stinská, sú predmetom ochrany aj netopiere – netopier brvitý (*Myotis emarginatus*) a uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*). Celý NP Poloniny je od roku 1992 súčasťou trilaterálnej slovensko-poľsko-ukrajinskej Medzinárodnej biosferickej rezervácie Východné Karpaty, zahrnutej do svetovej siete biosférických rezervácií UNESCO. Územie NP Poloniny sa vyznačuje mimoriadnou biologickou rozmanitosťou v rôznych skupinách organizmov.

Orograficky patrí územie do subprovincie Východné Karpaty, oblasť Poloniny, celku Bukovské vrchy. Príslušnosť územia národného parku k Východným Karpatom sa prejavuje v miestnom výskyte východokarpatských druhov rastlín, živočíchov a ich spoločenstiev, z ktorých viaceré sú endemity. Lesné ekosystémy, najmä bukové a jedľovo-bukové lesy, sú dominujúcou prírodnou zložkou Polonín a zaberajú viac ako 80 % z ich výmery. Časť územia NP Poloniny prislúcha k multilaterálnej lokalite „Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy“ zapísanej v roku 2007 do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Na území NP Poloniny je najvyššia koncentrácia prírodných lesov (pralesov) na Slovensku (<https://www.nppoloniny.sk/>).

METODIKA

V predkladanej práci sme zosumariovali nepublikované faunistické údaje o výskyte jednotlivých druhov netopierov z územia NP Poloniny a blízkeho okolia do polovice novembra 2024. Vo výsledkoch sme uviedli aj údaje zistené v blízkosti nami stanovenej hranice skúmaného územia. Časť výsledkov tvorí databáza zoológa NP Štefana PČOLU (DANKO 2020), ktorá je uložená na Správe NP Poloniny. Vzhľadom na absenciu vhodných zimných úkrytov sme územie navštevovali prevažne v letnom, resp. prechodnom období. Vo výsledkoch uvádzame výsledky kontrol podkrovných priestorov sakrálnych objektov územia a kontroly zimovísk (hrádza VN Starina, Martinovského šachta a Ďakova jaskyňa v k. ú. obce Zboj). Pri prehliadkach sme používali štandardné chiropterologické metódy (vizuálne sčítavanie netopierov). Počet štrbinových druhov netopierov sa nedal v každom prípade presne stanoviť, preto sme uviedli iba odhady. Ďalšou použitou metódou bol odchyt netopierov do nárazových sietí nad vodnými plochami a tokmi, a pred vchodmi do jaskýň. Využívali sme aj ultrazvukové detektory Song Meter Mini Bat 2 a Echo Meter Touch 2 Pro (Wildlife Acoustics, USA). Detektory Song Meter Mini Bat 2 sme mali inštalované stacionárne na miestach predpokladaného výskytu netopierov (tok rieky Udava a brod cez Ščobský potok pri Osadnom). Detektor Echo Meter Touch 2 Pro sme využívali pri mapovaní netopierov peším prechodom a takisto autotranzektom cez územie, či už v intravilánoch, na lesných cestách, popri vodných tokoch, apod. V práci predkladáme údaje z monitoringu reprodukčných kolónií v kostoloch v Klenovej a v Stakčinskej Roztoke, zimoviska v Ďakovej jaskyni a mapovania pomocou ultrazvukového detektora na vopred vytýčenom tranzekte medzi obcou Dlhé nad Cirochou až hrádzou VN Starina. Na danom tranzekte bola nahrávaná aktivita netopierov ultrazvukovým detektorom Batlogger M (Elekon, Švajčiarsko) za pomalej jazdy autom a taktiež sa na vopred stanovených bodoch vykonávala päťminútová snímka aktivity netopierov. Následne boli tieto nahrávky spracované pomocou software BatExplorer (Elekon, Švajčiarsko)

alebo Kaleidoscope (Wildlife Acoustics, USA) a nahrávky druhovo určené na základe charakteristických parametrov hlasov jednotlivých druhov (napr. BARATAUD 2015). V prvej časti výsledkov uvádzame známe literárne údaje v chronologickom poradí a za jednotlivými údajmi uvádzame zdroj, ak sú viaceré údaje z jedného literárneho zdroja za sebou, zdroj uvádzame za posledným údajom. Faunistické údaje uvádzame takisto chronologicky a v nasledovnej schéme: obec, lokalita, číslo kvadrátu Databanky fauny Slovenska (STLOUKAL & GRUJBÁROVÁ 2010), geografické súradnice (ak sú známe), dátum nálezu, počet, charakteristika výskytu, metóda. Slovenské mená druhov uvádzame podľa publikácie UHRINA et al. (2023).

SKRATKY V PREHEADE NÁLEZOV. a – adult, det. – zaznamenaný pomocou ultrazvukového detektora, ex. – exemplár, Gk – gréckokatolícky kostol, hib. – hibernácia, j – juvenil, l – laktujúca samica, mk – materská kolónia, net. – odchýtený do nárazovej siete, obs. – vizuálne pozorovanie, PD – poľnohospodárske družstvo, Pk – pravoslávny kostol, ♂ – samec, ♀ – samica.

VÝSLEDKY A DISKUSIA

Podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 10. 12. 2005: 1 ex., hib.; – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 15. 2. 2022: 2 ex. hib.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 3. 3. 2022: 17 ex., hib. (DANILÁK et al. 2022).

NOVÉ ÚDAJE. Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 15. 2. 2023: 4 ex., hib.; – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 26. 4. 2023: 2 ex., obs.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 4. 10. 2023: 1 ♂, net.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 23. 2. 2024: 5 ex., hib.

Výskyt podkovára veľkého bol prvýkrát zistený 10. 12. 2005, kedy našiel J. GUBAČA zimovať jedinca v Ďakovej jaskyni. V posledných rokoch je pravidelne zaznamenávaný počas zimovania v Ďakovej jaskyni a v hrádzi VN Starina. Nakoľko zimoviská neboli do roku 2021 pravidelné kontrolované, predpokladáme, že druh ich mohol využívať dlhodobejšie, keďže pravidelne v menších počtoch zimuje aj vo Vihorlatských vrchoch (DANILÁK 2021).

Podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: det.; Kalná Roztoka, povala Gk (7099), 48,9671° N, 22,3269° E, 10. 7. 1999: 10 ex., obs.; Klenová, povala Pk (7000), 48,9413° N, 22,3374° E, 10. 7. 1999: 60 ex., mk.; – Ruská Volová, povala Gk (7000), 48,9453° N, 22,3650° E, 10. 7. 1999: 1 ♀, 1 j, obs.; Stakčinská Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 10. 7. 1999: 60 ex., mk.; Stakčín, kóta Maňov, povala opustenej lesnej chatky (6999), 1. 8. 1999: 15 ex., obs.; Ulič, pivnica hájenky, č.p. 290 (7000), 48,9643° N, 22,4301° E, 18. 9. 1999: 1 ex., obs.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 6 ♂♂ a, 4 ♀♀ a, net.; Runina, budova vedľa hlavnej cesty cca 2 km pod obcou (6900), 49,0725° N, 22,3725° E, 30. 8. 2000: 1 ex., obs. (MATIS et al. 2000); – Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 3 ♂♂, 1 ♀, net. (DANKO & PJENČÁK 2002); – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 2004: uvedený výskyt (DUCÁR 2004); – Uličské Krivé, Gk (7000), 48,9911° N, 22,4374° E, 28. 7. 2018: výlet jedincov; Uličské Krivé, Pk (7000), 48,9934° N, 22,4402° E, 28. 7. 2018: výlet jedincov; Uličské Krivé, Pk (7000), 48,9934° N, 22,4402° E, 30. 7. 2018: mk 30 ex.; Stakčinská Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 30. 7. 2018: mk 80 ex.; Nová Sedlica, Pk (6901), 49,0445° N, 22,5145° E, 31. 7. 2018: 5 ex., obs. (LÖBBOVÁ et al. 2018); – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 15. 2. 2022: 2 ex., hib. (DANILÁK et al. 2022).

NOVÉ ÚDAJE. Zemplínske Hámre, Pri umretom (7099), 48,9423° N, 22,1923° E, 19. 11. 2001: 1 ex., net.; – Zboj, jaskyňa Studená jamka (6901), 49,0090° N, 22,5129° E, 15. 5. 2004: 1 ex.; – Zboj, „Nová

jaskyňa“ (6901), 49,0090° N, 22,5129° E, 16. 5. 2004: 1 ex.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 19. 11. 2004: 37 ex., obs. (cf. PJENČÁK & FULÍN 2006); 10. 12. 2005: 60 ex., hib.; 3. 3. 2022: 110 ex., hib.; 4. 10. 2023: 3 ♀♀, 1 ♀ j, 5 ♂♂ j, net.; 23. 2. 2024: 60 ex., hib.; – Stakčinská Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 27. 6. 2013: mk 83 ex.; 14. 6. 2014: mk 76 ex.; 27. 6. 2015: mk 88 ex.; 14. 7. 2021: mk 17 ex.; 21. 7. 2023: mk 35 ex.; – Klenová, povala Gk (7000), 48,9413° N, 22,3374° E, 27. 6. 2013: mk 67 ex.; 27. 6. 2015: mk 104 ex.; 14. 7. 2021: mk 40 ex.; 26. 7. 2023: mk 30 ex.; – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 15. 2. 2023: 2 ex., hib.; 26. 4. 2023: 4 ex., obs.; – Uličské Krivé, Pk (7000), 48,9934° N, 22,4402° E, 27. 7. 2023: mk 50 ex.

Druh bol zistený na viacerých miestach, dlhodobo sú známe materské kolónie na povalách kostolov v Klenovej a Stakčinskej Roztoke a takisto bola zistená materská kolónia v drevenom kostole v Uličskom Krivom. V posledných rokoch je pravidelne zimujúcim druhom v hrádzi VN Starina a početne zimuje v Ďakovej jaskyni. Patrí k druhom, ktorý je pravidelne zaznamenávaný v ľudských sídlach (pivničky, opustené staré domy, povaly rodinných domov, apod.; DANILÁK & DANKO 2024).

Netopier obyčajný (*Myotis myotis*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Ladomírov, potok Luh (7000), 48,9208° N, 22,3173° E, 27. 9. 1997: 1 ♂ a, net.; 15. 8. 1998: 1 ♀ a, net.; Osadné, povala Gk (6898), 49,1435° N, 22,1552° E, 8. 8. 1998: mk cca 300 ex.; Nová Sedlica, 3 km nad dedinou v doline Zbojského potoka (6901), 49,0698° N, 22,4798° E, 16. 9. 1999: 2 ♂♂, net.; Ulič, v oblasti Vysokého vrchu (7000), 17. 9. 1999: 1 ♀, net.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 15 ♂♂ a, 7 ♀♀ a, 1 ♀ j, net. (MATIS et al. 2000); – Starina, štôlna v hrádzi (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 31. 1. 2002: 1 ex., obs. (DANKO et al. 2012c); – Nová Sedlica, rybník (6901), 49,0555° N, 22,5090° E, 31. 7. 2018: 1 ♂ a, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018). NOVÉ ÚDAJE. Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 24. 8. 2001: 1 ex., net.; – Zboj, Pustajová jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 12 ex., net.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 19. 11. 2004: 3 ex., net.; 10. 12. 2005: 2 ex., net.; 3. 3. 2022: 87 ex., hib.; 4. 10. 2023: 3 ♂♂, net.; 23. 2. 2024: 73 ex., hib.; – Osadné, povala Gk (6898), 49,1435° N, 22,1552° E, 25. 8. 2021: mk 30 ex.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Výskyt druhu bol zistený na viacerých lokalitách aj v minulosti, novo sme zaznamenali sme materskú kolóniu v gréckokatolíckom kostole v Osadnom, kde sa odstránilo guáno z povaly v roku 2022. Netopier veľký patrí v území medzi bežnejšie druhy a početne zimuje v Ďakovej jaskyni, na základe čoho môžeme predpokladať výskyt letnej kolónie i v tejto centrálnej časti územia, vzhľadom na blízkosť hranice s Ukrajinou sa však nemusí nachádzať na slovenskom území.

Netopier ostrouchý (*Myotis blythii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 1 ♀ a, net. (MATIS et al. 2000)

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 23. 2. 2024: 1 ex., hib.

Tento druh bol zistený v minulosti len raz, odchytom pred Pustajovou jaskyňou. Náš údaj pochádza zo zimného obdobia z Ďakovej jaskyne, nachádzajúcej sa v jej blízkosti. Najbližšie bol zistený v Beskydskom predhorí, v jaskyni pri Beňatine (DANKO 2011). V predhorí Vihorlatských vrchov bola nájdená aj zmiešaná kolónia s netopierom veľkým v kostole vo Vyšnej Rybnici v roku 2014 (DANILÁK & DANKO unpubl.). Kontrolou kostolov sme v rokoch 2020–2022 na území severovýchodného Slovenska druh v podkrovných priestoroch nezistili.

Netopier veľkouchý (*Myotis bechsteinii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 2 ♂♂ a, net. (MATIS et al. 2000); – Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: net. (DANKO et al. 2012a).

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 4. 10. 2023: 2 ♂♂, net.

Typický lesný druh netopiera, ktorého výskyt v sledovanom území bol zistený dvakrát, odchytmi pre Pustajovou a Ďakovou jaskyňou. Druh je početný vo Vihorlatských vrchoch (DANKO 2011) a zistený bol aj na poľskej strane Východných Karpát, kde bolo zaznamenané zimovanie (WOŁOSZYN et al. 1996).

Netopier riasnatý (*Myotis nattereri*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 4 ♂♂ a, net. (MATIS et al. 2000); – Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 4 ex., net. (DANKO et al. 2012d).

NOVÉ ÚDAJE. Ruské, Ščalník (6800), 49,1266° N, 22,3821° E, 21. 8. 2003: 1 ex.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 4. 10. 2023: 1 ♂, net.

Druh bol v území zistený štyrikrát, jeho najbližší výskyt predstavuje nález zimujúceho jedinca na poľskej strane Východných Karpát (WOŁOSZYN et al. 1996), na Slovensku bol zistený v južnej časti Ondavskej vrchoviny (DANKO et al. 2012). Takisto bol zistený vo Vihorlatských vrchoch, kde bola potvrdená aj jeho reprodukcia (DANILÁK & DANKO unpubl.). K poznaniu stavu tohto druhu netopiera ako aj vyššie uvedenému na sledovanom území je potrebný špeciálny výskum zameraný na lesné biotopy, spojené s odchytom do nárazových sietí.

Netopier brvitý (*Myotis emarginatus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 19. 12. 1996: 1 ex., hib. (PČOLA 1997); – Klenová, povala Pk (7000), 48,9435° N, 22,3323° E, 10. 7. 1999: 2 ex., obs.; Uličské Krivé, drevená búda za obcou (7000), 17. 9. 1999: 1 ♂, obs.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 13 ♂♂ a, 2 ♀♀ a, 1 ♀ j, net.; Uličské Krivé, drevená búda za obcou (7000), 29. 8. 2000: 1 ♂, obs. (MATIS et al. 2000).

NOVÉ ÚDAJE. Runina, most pri križovatke-odbočka na Smrekovicu (6900), 30. 8. 1997: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Zboj, Pustajová jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 9 ex., net.; – Klenová, povala Gk (7000), 48,9413° N, 22,3374° E, 27. 6. 2013: mk 35 ex.; 14. 6. 2014: mk 60 ex.; 27. 6. 2015: mk 92 ex.; 14. 7. 2021: mk 160 ex.; 26. 7. 2023: mk 70 ex.; – Stakčínska Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 27. 6. 2015: 1 ex., obs.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 3. 3. 2022: 2 ex., hib.; 4. 10. 2023: 8 ♂♂, net.

V skúmanom území bola opakovane potvrdená materská kolónia druhu v gréckokatolíckom kostole v Klenovej. Tento netopier bol odchytý aj v čase jesenného rojenia pred Ďakovou jaskyňou, kde bolo zistené aj zimovanie.

Netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Ruské (6800), 49,1079° N, 22,3466° E, 24. 8. 1985: 1 ex., net. (DANKO & MIHÓK 1989); – Ruské, povala terénnej stanice NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 27. 4. 1993: 1 ex., obs. (DANKO 1995); – Veľká Poľana, nad Cirochou nad dedinou (6999), 29. 8. 1997: 1 ♀ a, 1 ♂ j, net.; Nová

Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 15. 7. 1998: 1 ♂, 1 ♀, net.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: 1 ♂ a, 1 ♀, net.; Stakčín, potok Chotinka (6999), 49,0060° N, 22,2197° E, 11. 7. 1999: 1 ♂ a, net.; Michajlov, sútok Savkovho potoka a Ublianky (7000), 48,9067° N, 22,3718° E, 1. 8. 1999: 3 ♀♀, net.; Stakčín, Dubiny (6999), 18. 9. 1999: 1 ♂, net.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 2 ♂♂, 2 ♀♀, net.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 49,0073° N, 22,4571° E, 29. 8. 2000: 2 ♂♂ a, net. (MATIS et al. 2000); – Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ♂ j, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Starina, hrádza VN (6999), 19. 11. 2004: 1 ex., obs.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 23. 2. 2024: 1 ex., hib.

O tomto druhu sme získali len dva nové faunistické údaje, ale na základe poznania druhu by sme ho zaradili medzi typické druhy pre dané územie.

Netopier Brandtov (*Myotis brandtii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 1 ♂ a, net.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 49,0073° N, 22,4571° E, 29. 8. 2000: 1 ♀ j, net. (MATIS et al. 2000); – Uličské Krivé, Zbojský potok (7000), 48,9902° N, 22,4395° E, 30. 7. 2018: 1 ♂, net.; Nová Sedlica, rybník (6901), 49,0555° N, 22,5090° E, 31. 7. 2018: 1 ♂ j, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018). NOVÉ ÚDAJE. Ruské, nad Cirochou (6800), 49,1182° N, 22,3410° E, 4. 8. 1994: 1 ♂ a, net.; Zboj, 1 km poniže obce nad potokom (6900), 49,0177° N, 22,4699° E, 7. 8. 1994: 1 ♂ a, net. (cf. HANÁK 1994); – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 23. 2. 2024: 1 ex., hib.

Netopier Brandtov bol známy z územia už v minulosti, náš nález potvrdzuje jeho výskyt a zaradili by sme ho medzi typické druhy pre dané územie.

Netopier alkatoe (*Myotis alcathoe*)

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 4. 10. 2023: 1 ♂, net.

Poznatky o rozšírení daného druhu sú nedostatočné. Vo Vihorlatských vrchoch patrí tento druh k najpočetnejším zo skupiny *Myotis mystacinus* (DANILÁK & DANKO unpubl.).

Skupina netopiera fúzatého (*Myotis mystacinus* / *M. alcathoe* / *M. brandtii*)

Netopier fúzatý / netopier Brandtov (*Myotis mystacinus* / *M. brandtii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Uličské Krivé, Zbojský potok (7000), 30. 7. 2018: 1 ♀ a, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

Netopier fúzatý / netopier alkatoe (*Myotis mystacinus* / *M. alcathoe*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Uličské Krivé, Zbojský potok (7000), 30. 7. 2018: 1 ♀ j, net.; Nová Sedlica, rybník (6901), 31. 7. 2018: 1 ♂ j, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

Netopier vodný (*Myotis daubentonii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Starina, pri vtoku Cirochy (6999), 49,0789° N, 22,2568° E, 30. 8. 1997: det.; Ladomírov, potok Luh (7099), 48,9208° N, 22,3173° E, 27. 9. 1997: det.; Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 14. 7. 1998: viac loviacich ex., det.; Nová Sedlica, v obci nad potokom (6901), 49,0432° N, 22,5130° E, 29. 8. 1998: 1 ex., net.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N,

22,4717° E, 29. 8. 1998: 4 ♂♂, net. (MATIS et al. 2000); – Snina, rybníky (7099), 48,9727° N, 22,1886° E, 10. 7. 1999: 2 ex., det.; Stakčín, Cirocha nad obcou (6999), 49,0158° N, 22,2495° E, 10. 7. 1999: 10 ♂♂ a, 3 ♀♀ a, net.; Michajlov, sútok Savkovho potoka a Ublianky (7000), 48,9067° N, 22,3718° E, 1. 8. 1999: 1 ♀, 1 ♂, net.; Ubl'a, potok Ublianka (7000), 48,8989° N, 22,3873° E, 1. 8. 1999: viac loviacich ex., det.; Uličské Krivé, Zbojský potok 1 km nad obcou (7000), 17. 9. 1999: viac loviacich ex., det.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 11 ♂♂ a, net.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 49,0073° N, 22,4571° E, 29. 8. 2000: 1 ♀ j, net., viac loviacich ex., det. (MATIS et al. 2000); – Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ♂ j, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Ruské, most (6800), 49,1079° N, 22,3466° E, 29. 8. 1997: det.; – Topoľa, most (6900) 49,0403° N, 22,3562° E, 30. 8. 1997: det.; – Ulič, potok (7000), 48,9566° N, 22,4300° E, 30. 8. 1997: det.; – Nová Sedlica, pod mostom na okraji obce (6901), 49,0400° N, 22,5062° E, 30. 8. 1998: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 7 ex., net.; – Snina, rybník Mlynisko (7099), 48,9820° N, 22,1808° E, 25. 8. 2004: det.; – Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 29. 7. 2016: 3 ♂♂ j, 1 ♂ a, 4 ♀♀ j, 2 ♀♀ a, 1 ♀ l, net.; 5. 8. 2016: 3 ♀♀, 1 ♀ l, 12 ♂♂, net.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 3. 3. 2022: 2 ex. hib.; 23. 2. 2024: 2 ex., hib.; – Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 9. 4. 2023: det.; 9. 6. 2023: det.; – Stakčín, potok Trnovec (7099), 48,9886° N, 22,2441° E, 20. 8. 2023: 1 ♀ l, 1 ♂, net.; – Snina, rybník Mlynisko (7099), 48,9820° N, 22,1808° E, 10. 9. 2023: det.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 18. 9. 2023: det.

Netopier vodný bol zistený odchytom a detektoringom nad vodnými plochami a takisto bolo zistené zimovanie v Ďakovej jaskyni. Na základe zistených skutočností a aj poznatkov z minulosti sa dá konštatovať, že druh je v skúmanom území v biotopoch vyhovujúcich jeho ekologickým nárokom hojným netopierom.

Netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 2 ♂♂ a, 1 ♀ a, net. (MATIS et al. 2000).

Výskyt druhu je známy len z minulosti. Najbližšie bol zaznamenaný z južnej strany Vihorlatských vrchov v rokoch 2014 a 2015 pri Jovse a v roku 2023 v Michalovciach (DANILÁK & DANKO 2024).

Večernica pestrá (*Vespertilio murinus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Runina, hájovňa (6900), 8. 7. 1983: cca 18 ♂♂ pod parapetnou doskou (DANKO & MIHÓK 1989); – Snina (7098), 48,9868° N, 22,1500° E, 19. 11. 1993: 1 ex., zalezený do skrine v byte (DANKO 1995); – Ruské, povala stavby pri lyžiarskom vleku (6800), 29. 8. 1997: 1 ex., úhyn (MATIS et al. 2000); – Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 20. 9. 2001: 1 ex. pod obločnicou a 2 ex. pod doskovým úkrytom na stene stanice, vyrobeným špeciálne pre netopiere (DANKO & PJENČÁK 2002). NOVÉ ÚDAJE. Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 24. 8. 2001: 1 ex., bez bližšej charakteristiky; – Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 12. 9. 2001: 3 ex.; 15. 9. 2001: 1 ex.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 9. 8. 2015: det.; 12. 9. 2022: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Druh bol zistený pri terénnej stanici NP v Ruskom, kde využíval k úkrytu okienice a rôzne štrbiny, čiže predpokladáme, že v území je rozšírený a využíva podobné úkrytové možnosti. Novšie údaje o druhu predstavujú akustické záznamy na tranzekte Dlhé nad Cirochou – VN Starina a nad Ščobským potokom pri Osadnom.

Večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Osadné, povala poľovníckej chaty v doline Udavy 1,5 km nad obcou (6898), 49,1598° N, 22,1783° E, 6. 5. 1993: 1 ex., obs.; Ulič, ubytovne pri lesnej škôlke Žabie, povala bytovky (7000), 48,9771° N, 22,4056° E, 11. 5. 1993: 1 ex., obs. (DANKO 1995); – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 19. 12. 1996: 1 ex., obs. (PČOLA 1997); – Ruské, povala terénnej stanice (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 28. 8. 1997: 2 ex., obs. (MATIS et al. 2000); – Nová Sedlica (6901), 49,0432° N, 22,5126° E, 13. 7. 1998: 1 ex., det.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: 1 ♂ a, net.; Kolbasov, povala Gk (6900), 49,0062° N, 22,3826° E, 10. 7. 1999: 1 ex., obs.; Ruská Volová, povala Gk (7000), 48,9453° N, 22,3650° E, 10. 7. 1999: 1 ex., obs.; Stakčín, pri Ciroche nad obcou (6999), 49,0158° N, 22,2495° E, 10. 7. 1999: viac loviacich ex., det.; Stakčínska Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 10. 7. 1999: zmiešaná kolónia s *E. nilssonii* (počet neznámy) (MATIS et al. 2000); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (ČEPUCH et al. 2016); – Uličské Krivé, Gk (7000), 48,9911° N, 22,4374° E, 28. 7. 2018: výlet jedincov; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ♂ a, 1 ♀ a, net.; Nová Sedlica, rybník (6901), 49,0555° N, 22,5090° E, 31. 7. 2018: 1 ♂ a, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, 1 km poniže obce nad potokom (6900), 49,0177° N, 22,4699° E, 7. 8. 1994: 1 ♀ j, net. (cf. HANÁK 1994); – Kolbasov (6900), 49,0088° N, 22,3769° E, 30. 8. 1997: det.; – Ulič (7000), 48,9616° N, 22,4265° E, 30. 8. 1997: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Snina, poliklinika (7098), 48,9840° N, 22,1482° E, 16. 2. 2001: 1 ex.; – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 19. 11. 2001: 1 ex., obs.; 31. 1. 2002: 1 ex., hib.; 15. 2. 2023: 4 ex., hib.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.; – Snina, okresný úrad (7098), 48,9905° N, 22,1542° E, 13. 7. 2018: 1 ex., obs.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Typický synantropný druh, o čom svedčia nálezy jedincov v bytových domoch. Druh bol zaznamenaný aj ultrazvukovým detektorom a takisto predpokladáme výskyt menej početnej kolónie v gréckokatolíckom kostole v Uličskom Krivom. Zimný výskyt bol v minulosti zaznamenaný v telese hrádze VN Starina (PČOLA 1997).

Večernica severská (*Eptesicus nilssonii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Snina, rybníky (7099), 48,9727° N, 22,1886° E, 29. 9. 1995: 1 ex. (DANKO et al. 2012); – Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 20. 8. 1996: 1 ex., net. (MATIS et al. 2000); – Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 14. 7. 1998: viac loviacich ex., det.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: 1 ♂ a, net.; Stakčínska Roztoka, povala Gk (6999), 49,0019° N, 22,2851° E, 10. 7. 1999: zmiešaná kolónia s *E. serotinus* (počet neznámy), obs. (MATIS et al. 2000); – Ulič (7000), 48,9616° N, 22,4265° E, 1999: 1 ex.; Ruské (6800), 49,1079° N, 22,3466° E, 2006: det. (DANKO et al. 2012e); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (ČEPUCH et al. 2016).

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, 1 km poniže obce nad potokom (6900), 49,0177° N, 22,4699° E, 7. 8. 1994: 1 ♀ a, net. (cf. HANÁK 1994); – Kolbasov (6900), 49,0088° N, 22,3769° E, 30. 8. 1997: det.; Ulič (7000), 48,9616° N, 22,4265° E, 30. 8. 1997: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 9. 8. 2015: det.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Novšie poznatky o druhu pochádzajú len z použitia ultrazvukových detektorov. V minulosti bol potvrdený na niekoľkých lokalitách (MATIS et al. 2000) a na základe ekológie druhu predpokladáme, že ide o typický druh daného územia.

Večernica Saviho (*Hypsugo savii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEUUCH et al. 2016).

NOVÉ ÚDAJE. Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 15. 9. 2015: 1 ♀, net.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 18. 9. 2023: det.

Druh bol potvrdený detektorom a aj odchytom samice v Snine. Odchytený bol aj v predhorí Vihorlatských vrchov (DANILÁK & DANKO unpubl.). Rovnako ako iné novozistené druhy vyžaduje špeciálny monitoring pomocou ultrazvukových detektorov, je predpoklad šírenia druhu, nakoľko postupne osídľuje intravilány väčších miest (REITER et al. 2010, UHRIN et al. 2016).

Raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Snina, rybníky (7099), 48,9727° N, 22,1886° E, 10. 7. 1999: 1 ex., det.; Stakčín, Cirocha nad obcou (6999), 49,0158° N, 22,2495° E, 10. 7. 1999: viac loviacich ex., det.; Stakčín, potok Chotinka cca 1,5 km nad obcou (6999), 49,0060° N, 22,2197° E, 11. 7. 1999: 1 ♀ a, net.; Ubľa (7000), 48,8989° N, 22,3891° E, 1. 8. 1999: det.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 29. 8. 2000: 1 ex., det. (MATIS et al. 2000); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEUUCH et al. 2016); – Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ♀ l, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Runina (6900), 49,0724° N, 22,4035° E, 30. 8. 1997: 1 ex., det.; – Topoľa (6900), 49,0439° N, 22,3558° E, 30. 8. 1997: det.; – Zboj, pri PD (6900), 49,0215° N, 22,4732° E, 31. 8. 1998: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Pčolinné, rodinný dom (6999), 49,0658° N, 22,1701° E, 13. 4. 2001: 1 ex., obs.; – Snina, Robotnícky dom (7098), 27. 2. 2002: 1 ex., obs.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.; 12. 9. 2022: det.; 18. 9. 2023: det.; – Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 29. 7. 2016: 4 ♂♂, net.; 5. 8. 2016: 2 ♂♂, net.; – Stakčín, intravilán (6999), 48,9998° N, 22,2278° E, 16. 5. 2023: det.; – Stakčín, potok Trnovec (7099), 48,9886° N, 22,2441° E, 20. 8. 2023: 1 ♂, net.; – Stakčín/Snina, popri rieke (7099), 48,9861° N, 22,2024° E, 10. 9. 2023: det.; – Snina, panelák (7098), 25. 3. 2024: 1 ex., obs.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Raniak hrdzavý bol na skúmanom území zistený najmä v okrajových častiach územia a v intravilánoch. Na základe získaných poznatkov môžeme konštatovať, že je tento druh početnejšie zastúpený v okrajových častiach ako v centre sledovaného územia.

Raniak malý (*Nyctalus leisleri*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 14. 7. 1998: viac loviacich ex., det.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 29. 8. 2000: 2 ♂♂ a, net. (MATIS et al. 2000); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEUUCH et al. 2016); – Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ♀ l, net. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), august 1994: 1 ex., obs. a det. (cf. HANÁK 1994); – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Výskyt druhu bol zaznamenaný ultrazvukovým detektorom a odchytom laktujúcej samice pri Zboji, čo potvrdzuje aj reprodukciu druhu v území. K poznaniu stavu tohto málo známeho netopiera je nevyhnutný špeciálny výskum zameraný na lesné druhy netopierov.

Večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Starina, hrádza VN (6999), 49,0422°N, 22,2584°E, 31. 8. 1994: 30 ex. za obrazmi visiacimi na stenách, 8. 11. 1994: 9 odchytých ex., 4. 12. 1996: cca 1000 ex. hib., 19. 12. 1996: 1037 ex., hib. (PČOLA 1997); – Nová Sedlica (6901), 49,0432° N, 22,5126° E, 30. a 31. 8. 1998: viac ex., det.; Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 31. 8. 1998: viac loviacich ex., det.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 31. 8. 1998: det. (ZUKAL et al. 1998); – Ruské, nad Cirochou (6800), 49,1182° N, 22,3410° E, 28. 8. 1997: viac loviacich ex., det.; Ruské, pod strechou terénnej stanice NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 29. 8. 1997: zmiešaná kolónia (♀♀, ♂♂, jj), obs. + odchyt 10 ex.; Ruské, povala stavby pri lyžiarskom vleku (6800), 29. 8. 1997: malá kolónia, obs.; Starina, pri ústí Cirochy do VN Starina (6999), 49,0789° N, 22,2568° E, 30. 8. 1997: det.; Nová Sedlica (6901), 49,0432° N, 22,5126° E, 13. 7. 1998: det.; Nová Sedlica, Grófske chyžky, jazierko (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 14. 7. 1998: min. 30 loviacich ex., det., +1 ♂, net.; Nová Sedlica, Grófske chyžky, pod dreveným obložením horárne (6900), 49,0835° N, 22,4615° E, 29. 8. 2000: 6 ex., obs., 1 ♂, 1 ♀, net.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: 1 ♀, net., 17. 9. 1999: det.; Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 4. 12. 1998: cca 3400 ex., hib.; Stakčín, Cirocha nad obcou (6999), 49,0158° N, 22,2495° E, 10. 7. 1999: 1 ♂ a, net.; Stakčín, potok Chotinka cca 1,5 km nad obcou (6999), 49,0060° N, 22,2197° E, 11. 7. 1999: viac loviacich ex., det.; Michajlov, sútok Savkovho potoka a Ublianky (7000), 48,9068° N, 22,3717° E, 1. 8. 1999: viac loviacich ex., det.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 17. 9. 1999: det.; Ulič (7000), 48,9616° N, 22,4265° E, 17. 9. 1999: loviace nad potokom, det.; Uličské Krivé, nad Zbojským potokom cca 2 km nad obcou (6900), 29. 8. 2000: det. (MATIS et al. 2000); – Stakčín, intravilán (6999), 48,9998° N, 22,2278° E, 1999: det.; Ublá, intravilán (7000), 48,8989° N, 22,3891° E, 1999: det.; Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 4. 7. 2006: 30 ♀♀, 1 j, net. (DANKO et al. 2012b); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEEUCH et al. 2016); – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 15. 2. 2022: 9 ex., hib. (DANILÁK et al. 2022).
NOVÉ ÚDAJE. Kolbasov (6900), 49,0088° N, 22,3769° E, 30. 8. 1997: det.; – Runina, most pri lome (6900), 30. 8. 1997: loviaci ex., det.; – Topoľa (6900), 49,0439° N, 22,3558° E, 30. 8. 1997: viac loviacich ex., det.; – Topoľa, križovatka pod obcou (6900), 49,0263° N, 22,3529° E, 30. 8. 1997: viac ex., det.; – Ulič (7000), 48,9616° N, 22,4265° E, 30. 8. 1997: det. (cf. ZUKAL et al. 1998); – Ruské, terénna stanica NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 2. 8. 2000: 3 ex.; 24. 8. 2001: 3 ex.; 12. 9. 2001: 2 ex.; 15. 9. 2001: 9 ex.; 29. 9. 2001: 7 ex.; – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 19. 11. 2001: 2.500–3.000 ex., hib.; 31. 1. 2002: 2.106 ex., hib.; 19. 11. 2004: 3.000 ex., hib.; 8. 2. 2005: 10.100 ex., hib.; 24. 1. 2008: 200 ex., hib.; 15. 2. 2023: 4.000 ex., hib.; 21. 2. 2024: 1.500 ex., hib.; – Snina, rybník Mlynisko (7099), 48,9820° N, 22,1808° E, 25. 8. 2004: 1 ex.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.; 12. 9. 2022: det.; 18. 9. 2023: det.; – Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 29. 7. 2016: 1 ♂, net.; 5. 8. 2016: 2 ♂♂, 1 ♀, net.; – Kolbasov, Ulička (6900), 49,0008° N, 22,3881° E, 20. 8. 2022: det.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Stakčín, panelák (6999), 18. 6. 2024: 1 ex., obs.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.; – Runina, rodinný dom (6900), 4. 8. 2024: 1 ex. obs.

Druh bol v území zaznamenaný vo vysokom počte, hlavne na základe detektoringu na viacerých lokalitách. Nepravidelne zimuje v telese hrádzi VN Starina, kde bol zistený najvyšší počet 8. 2. 2005 (10.100 jedincov). Letné úkrytové miesta tohto štrbinového netopiera sa dajú predpokladať takmer v každej obci, ale i mimo nich (lesné stavby, mosty, príp. stromové dutiny).

Večernica Leachova (*Pipistrellus pygmaeus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEEUCH et al. 2016).
NOVÉ ÚDAJE. Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.; 18. 9. 2023: det.; – Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 5. 8. 2016: 3 ♀♀, 1 ♀ l, net.; – Stakčín, potok Trnovec

(7099), 48,9886° N, 22,2441° E, 20. 8. 2023: 2 ♀♀, 1 ♂ j, net.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Druh bol prvýkrát zistený detektorom v roku 2013 a v roku 2016 boli odchytené laktujúce samice nad Cirochou. Nárast početnosti druhu je zaznamenaný aj vo Vihorlatských vrchoch a ich predhorí (DANILÁK & DANKO unpubl.), na základe čoho predpokladáme šírenie druhu aj v skúmanom území (NUSOVÁ et al. 2019)

Večernica južná (*Pipistrellus kuhlii*)

NOVÉ ÚDAJE. Snina, Cirocha (7098), 48,9862° N, 22,1467° E, 29. 7. 2016: 1 ♂, 1 ♀, net.; 5. 8. 2016: 1 ♂, net.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 12. 9. 2022: det. sociálne hlasy; 18. 9. 2023: det. sociálne hlasy.

Prvý nález druhu je zo Sniny, kedy sme odchytili nad riekou samca a samicu. Druh bol odchytený aj nasledujúci rok a potom zistený za pomoci ultrazvukových detektorov. So zvyšujúcou sa početnosťou druhu v intravilánoch môžeme predpokladať jeho šírenie aj v skúmanom území (DANKO 2007, LUČAN et al. 2020, NUSOVÁ et al. 2019).

Večernica parková (*Pipistrellus nathusii*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det (CEEUCH et al. 2016)

NOVÉ ÚDAJE. Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.

Prvý doklad druhu pre územie bol zistený akusticky pri mapovaní za pomocou autotranzektu. Všetky faunistické údaje pochádzajú z ultrazvukových detektorov. K poznaniu stavu tohto druhu netopiera na sledovanom území je potrebný špeciálny výskum zameraný monitoring za pomoci ultrazvukových detektorov v širšej škále biotopov.

Uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Stakčín, potok Chotinka cca 1,5 km nad obcou (6999), 49,0060° N, 22,2197° E, 11. 7. 1999: 2 ♂♂ a, net.; Nová Sedlica, 3 km nad dedinou v doline Zbojského potoka (6901), 49,0698° N, 22,4798° E, 16. 9. 1999: 2 ♂♂, net.; Ulič, v oblasti Vysokého vrchu (7000), 17. 9. 1999: 1 ♂, net. (MATIS et al. 2000); – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 29. 8. 2013: det. (CEEUCH et al. 2016); – Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 7. 2018: 1 ex., net (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Ruské, pri stene terénnej stanice (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 3. 8. 1994: 1 am, net. (cf. HANÁK 1994); – Osadné, pri NPR Udava (6899), 49,1721° N, 22,2088° E, 16. 9. 2002: det.; – Osadné, Udava (6899), 49,1577° N, 22,1748° E, 8. 6. 2024: det.; – VN Starina, teleso hrádze (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 8. 2. 2005: 1 ex., hib.; – Kolbasov, Martinovského šachta (7000), 48,9921° N, 22,3968° E, 11. 12. 2005: 2 ex., hib.; 15. 2. 2022: 1 ex., hib.; – Snina (tranzekt) (7098, 7099, 6999), 5. 9. 2014: det.; 9. 8. 2015: det.; 12. 9. 2022: det.; – Jalová, rodinný dom (6999), 49,0391° N, 22,2371° E, 5. 1. 2023: 1 ex., hib.; 17. 5. 2024: 1 ex., obs.; – Osadné, Ščobský potok (6898), 49,1443° N, 22,1500° E, 19. 6. 2024: det.

Ide o typický lesný štrbinový druh, ktoré sme zaznamenali detektorom, odchytom a zistili aj jeho zimovanie pri Kolbasove v Martinovského šachte, ktorá je vhodná pre tento chladomilný druh. Na základe vhodnosti územia, predpokladáme jej výskyt na celom území v lesných porastoch.

Ucháč svetlý (*Plecotus auritus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Ruské, povala terénnej stanice Správy NP (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 27. a 28. 4. 1993: 1 ex., obs.; Kolbasov, povala Gk (6900), 49,0063° N, 22,3829° E, 11. 5. 1993: 2 ex., obs. (DANKO 1995); – Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 19. 12. 1996: 1 ex., hib. (PČOLA 1997); – Ruské, za okenicou terénnej stanice (6800), 49,1085° N, 22,3582° E, 12. 10. 1996: 1 ♂, obs.; Veľká Poľana, pod mostom nad dedinou (6999), 29. 8. 1997: 1 ex., obs.; Ladomírov, most nad potokom Luh (7000), 48,9208° N, 22,3173° E, 31. 8. 1997: 1 ex., v letargii v štrbine pod mostom, obs. 27. 9. 1997: 7 ♀♀, 2 ♂♂, net., 1 ex., v letargii pod mostom, obs.; Zboj, pri PD nad potokom (6900), 49,0207° N, 22,4717° E, 29. 8. 1998: 1 ♂ a, net.; Starina, hrádza VN (6999), 49,0422° N, 22,2584° E, 4. 12. 1998: 2 ex., obs.; Ulič, potok Ulička pri hájenke čp. 290 (7000), 48,9645° N, 22,4326° E, 9. 7. 1999: 1 ♂ a, net.; Kolbasov, povala Gk (6900), 49,0063° N, 22,3829° E, 10. 7. 1999: 2 ex., obs.; Zboj, Pustajova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 28. 8. 2000: 18 ♂♂ a, net.; Nová Sedlica, Grófske chyžky, drevený sklad pri horárni (6900), 49,0845° N, 22,4603° E, 29. 8. 2000: 1 ex., obs. (MATIS et al. 2000).

NOVÉ ÚDAJE. Zboj, Pustajová jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5127° E, 21. 9. 2001: 3 ex., net.; – Starina, hrádza VN (6999), 19. 11. 2001: 1 ex., hib.; – Zboj, Ďakova jaskyňa (6901), 49,0091° N, 22,5123° E, 19. 11. 2004: 3 ex., net.; 3. 3. 2022: 1 ex., hib.; 4. 10. 2023: 1 ♂, net.; 23. 2. 2024: 2 ex., hib.

Druh sme zistili na troch lokalitách a to v čase jesenného rojenia odchytom pred Pustajovou a Ďakovou jaskyňou, kde sme zaznamenali aj zimovanie a v telese hrádzi VN Starina.

Ucháč sivý (*Plecotus austriacus*)

LITERÁRNE ÚDAJE. Stakčín, murovaná budova (6999), 27. 10. 1986: 1 ex., obs. (DANKO & MIHÓK 1989); – Osadné, povala poľovníckej chaty v doline Udavy 1,5 km nad obcou (6898), 49,1598° N, 22,1783° E, 6. 5. 1993: 1 ex., obs.; Ulič, ubytovne pri lesnej škôlke Žabie, povala bytovky (7000), 48,9771° N, 22,4056° E, 11. 5. 1993: 1 ex. (DANKO 1995); – Nová Sedlica, povala Pk (6901), 49,0445° N, 22,5145° E, 31. 7. 2018: 5 ex., obs. (LÖBBOVÁ et al. 2018).

NOVÉ ÚDAJE. Osadné, Pk (6898), 49,1409° N, 22,1532° E, 14. 8. 2021: kolónia 5 ex., obs.

V porovnaní predošlým druhom je oveľa zriedkavejším netopierom v skúmanom území. Nakoľko sme nevykonávali systematickú kontrolu podkrovných priestorov, zistili sme ho len v nízkom počte v pravoslávnom kostole v Osadnom.

Ucháč (*Plecotus* sp.)

LITERÁRNE ÚDAJE. Uličské Krivé, Pk (7000), 48,9934° N, 22,4402° E, 28. 7. 2018: výlet jedincov (LÖBBOVÁ et al. 2018).

ZÁVER

V predkladanom príspevku sme zosumarizovali údaje o netopieroch Národného parku Poloniny a jeho okolia. Údaje boli získavané viacerými metódami ako je kontrola podkrovných priestorov sakrálnych objektov a príležitostne aj iných stavieb, kontrola zimovísk, odchyt netopierov do nárazových sietí, ultrazvukový detektoring netopierov na území. V diele *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana* (KRIŠTOFÍK & DANKO 2012) sa uvádza do roku 2011 výskyt 19 druhov netopierov zo skúmaného územia, z ktorých sme rôznymi metódami potvrdili všetky, okrem *Myotis dasycneme*. Z územia nebol publikovaný výskyt *Rhinolophus ferrumequinum*, ktorý tam však bol zistený už v roku 2005. Od roku 2013 pribudlo ďalších päť druhov (*Myotis*

alcatheae, *Pipistrellus kuhlii*, *P. nathusii*, *P. pygmaeus*, *H. savii*), ktoré boli potvrdené detektorom a v jednom prípade odchytom (*M. alcatheae*). Zo slovenskej fauny dosiaľ v území neboli zistené *Rhinolophus euryale*, *Miniopterus schreibersii* a *Nyctalus lasiopterus*.

Podakovanie

Za poskytnutie údajov pre potreby tejto práce ďakujeme Štefanovi DANKOVI, Denise LÖBBOVEJ, Peterovi PJENČÁKOVI, Martine VLASÁKOVEJ a za pomoc v teréne pri kontrole Ďakovej jaskyne Jozefovi ŠTOFIKOVI a Richardovi FRENÁKOVI za pomoc pri zimných sčítaniach, odchytach a inštalácii stacionárnych ultrazvukových detektorov. Monitoring materských kolónií v kostole v Klenovej a Stakčinskej Roztoke a takisto monitoring transektu Snina bol realizovaný v rámci projektu Monitoring druhov a biotopov európskeho významu v zmysle smernice o biotopoch a smernice o vtákoch pod gesciou Štátnej ochrany prírody Slovenskej republiky a mapovanie a kontrola podkrovných priestorov sakrálnych objektov bolo realizované v rámci projektu Spoločnosti pre ochranu netopierov USKROUA /1702/6.1/0021 BAT4MAN za čo veľmi pekne ďakujeme. Rovnako ďakujeme za vecné pripomienky a odporúčania recenzentovi nášho rukopisu.

LITERATÚRA

- BARATAUD M., 2015: *Acoustic Ecology for European Bats. Species Identification, Study of Their Habitats and Foraging Behaviour. Inventaires et Biodiversité Series*. Biotope & Muséum national d'Histoire naturelle, Mèze & Paris, 352 pp.
- CEPUCH M., UHRIN M., BAČKOR P. & ŠEVČÍK M., 2016: Monitoring netopierov pomocou autotransektov – prvé výsledky zo Slovenska. *Vespertilio*, **18**: 41–54.
- DANILÁK M., 2021: Zhrnutie doterajších poznatkov o zimovaní podkovára veľkého (*Rhinolophus ferrumequinum*) vo Vihorlatských vrchoch. *Natura Carpatica*, **61–62**: 69–70.
- DANILÁK M. & DANKO Š., 2024: Odchyt netopiera pobrežného (*Myotis dasycneme*) v predhorí Vihorlatských vrchov. *Naturae Tutela*, **26**: 61–62.
- DANILÁK M., PJENČÁK P. & DIDIRKA T., 2022: Nálezy zimujúcich podkovárov veľkých (*Rhinolophus ferrumequinum* (Schreber. 1774)) na území Národného parku Poloniny. *Ochrana Prírody*, **40**: 52–53.
- DANKO Š., 1995: Drobné cicavce CHKO Východné Karpaty. *Zborník Východoslovenského múzea v Košiciach, Prírodné Vedy*, **35**: 63–76.
- DANKO Š., 2007: Reprodukcia *Hypsugo savii* a *Pipistrellus kuhlii* na východnom Slovensku: ďalšie dôkazy o ich šírení na sever. *Vespertilio*, **11**: 13–24.
- DANKO Š., 2011: *Netopiere Vihorlatských vrchov*. Regionálna rozvojová agentúra Širava, Michalovce, 112 pp.
- DANKO Š., 2020: Štefan Pčola *1949 – †2020. *Tichodroma*, **32**: 89–95.
- DANKO Š. & MIHÓK J., 1989: Nové poznatky o výskyte netopierov na východnom Slovensku. *Zborník Východoslovenského múzea v Košiciach, Prírodné Vedy*, **24**: 131–160.
- DANKO Š. & PJENČÁK P., 2002: Nové poznatky o výskyte netopierov na východnom Slovensku II. *Natura Carpatica*, **43**: 137–172.
- DANKO Š., KAŇUCH P. & KRIŠTOFÍK J., 2012a: Netopier Bechsteinov (*Myotis bechsteinii*). Pp. 301–305. In: KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.
- DANKO Š., KAŇUCH P., UHRIN M. & KRIŠTOFÍK J., 2012b: Večernica hvízdavá (*Pipistrellus pipistrellus*). Pp. 378–383. In: KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.
- DANKO Š., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R. & KRIŠTOFÍK J., 2012c: Netopier veľký (*Myotis myotis*). Pp. 329–337. In: KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.

- DANKO Š., PJENČÁK P., KAŇUCH P. & KRIŠTOFÍK J., 2012d: Netopier riasnatý (*Myotis nattereri*). Pp. 343–348. In: KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.
- DANKO Š., UHRIN M. & KRIŠTOFÍK J., 2012e: Večernica severská (*Eptesicus nilssonii*). Pp. 348–353. In: KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.): *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.
- DUCÁR J., 2004: Die Pseudokarsthöhle Knahyna an der Grenze der Slowakei und der Ukraine. Pp. 140–141. In: GAÁL L. (ed.): *Proceedings of the 8th International Symposium on Pseudokarst. Teplý Vrch – Slovakia, 2004*. Slovak Caves Administration, Liptovský Mikuláš, 144 pp.
- HANÁK V., 1994: *Zpráva o chiropterologickém výzkumu v Bukovských vrších ve dnech 1.–8. 8. 1994*. Nepubl. zpráva. Správa CHKO Východné Karpaty, Snina, 4 pp.
- KRIŠTOFÍK J. & DANKO Š. (eds.), 2004: *Cicavce Slovenska – rozšírenie, bionómia a ochrana*. VEDA vydavateľstvo SAV, Bratislava, 712 pp.
- LÖBBOVÁ D., RYS J., BOROŠ A. & HRIVNÁK M., 2018: Výsledky činnosti chiropterologickej sekcie. Pp. 73–75. In: FULÍN M. (ed.): *Prehľad výsledkov odborných sekcií. XLII. Východoslovenský tábor ochrancov prírody*. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 84 pp.
- LUČAN K. R., REITER A., CHYTIL J., HORÁČEK I. & BARTONIČKA T., 2020: *Pipistrellus kuhlii* in the Czech Republic: 2007–2020 (Chiroptera: Vespertilionidae). *Lynx, n.s.*, **51**: 81–94.
- MATIS Š., PJENČÁK P. & DANKO Š., 2000: Netopiere Chránenej krajiny oblasti Východné Karpaty a Národného parku Poloniny. *Vespertilio*, **4**: 135–144.
- NUSOVÁ G., UHRIN M. & KAŇUCH P., 2019: Go to the city: urban invasions of four pipistrelle bat species in eastern Slovakia. *European Journal of Ecology*, **5**: 23–26.
- PČOLA Š., 1994: Rzadkie gatunki zwierząt w CHKO i BR Východné Karpaty (Amphibia, Reptilia, Aves, Mammalia). *Roczniki Bieszczadzkie, Ustrzyki Dolne*, **3**: 75–87.
- PČOLA Š., 1997: Nález zimoviska *Pipistrellus pipistrellus* v Bukovských vrchoch (Východné Karpaty). *Vespertilio*, **2**: 139–140.
- PJENČÁK P. & FULÍN M. (eds.), 2006: *Zimné sčítanie netopierov na Slovensku 2004/2005*. Nepubl. správa. Skupina pre ochranu netopierov, Revúca, 24 pp.
- REITER A., BARTONIČKA T., LUČAN K. R. & ŘEHÁK Z., 2010: New records *Hypsugo savii* in Czech Republic. *Vespertilio*, **13–14**: 121–125.
- STLOUKAL E. & GRUJBÁROVÁ Z., 2010: *Databáza lokalít pre mapovanie fauny na území Slovenska*. URL: <http://www.dfs.sk>.
- UHRIN M., HÜTTMEIR U., KIPSON M., ESTÓK P., SACHANOWICZ K., BÜCS S., KARAPANDŽA B., PAUNOVIĆ M., PRESETNIK P., BASHTA A., MAXINOVÁ E., LEHOTSKÁ B., LEHOTSKÝ R., BARTI L., CSÖSZ I. K., SZODORAY-PARADI F., DOMBI I., GÖRFÖL T., BOLDOGH S. A., JÉRE C., POCORA I. & BENDA P., 2016: Status of Savi's pipistrelle *Hypsugo savii* (Chiroptera) and range expansion in central and south-eastern Europe: a review. *Mammal Review*, **46**: 1–16.
- UHRIN M., BENDA P. & KAŇUCH P., 2023: *Základy chiropterológie*. Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice, 167 pp.
- WOŁOSZYN B. W., LABOCHA M., GALOSZ W. & POSTAWA T., 1996: Stan zbadania chiropterofauny Bieszczadów – w Polskiej części Międzynarodowego rezerwatu biosfery “Karpaty wschodnie”. Pp. 157–180. In: WOŁOSZYN B. W. (ed.): *Aktualne problemy ochrony nietoperzy w Polsce. Materiały z IX Ogólnopolskiej Konferencji Chiropterologicznej Krakow 25–26 listopada 1995*. Publikacje Centrum Informacji Chiropterologicznej ISEZ PAN, Kraków, 248 pp.
- ZUKAL J., ŘEHÁK Z., POKORNÝ M., DANKO Š. & PČOLA Š., 1998: *Detekce netopýrů na území NP Poloniny a v blízkém okolí v letech 1997 a 1998*. Nepubl. rukopis. Správa NP Poloniny, Snina, 4 pp.